DECIZII

DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2022/216 A COMISIEI

din 15 februarie 2022

privind prelungirea supravegherii mai stricte pentru Grecia

[notificată cu numărul C(2022) 865]

(Numai textul în limba greacă este autentic)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care întâmpină sau care sunt amenințate de dificultăți grave în ceea ce privește stabilitatea lor financiară ([1]), în special articolul 2 alineatul (1),

întrucât:

(1) Ca urmare a expirării asistenței financiare din partea Mecanismului european de stabilitate la 20 august 2018, Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1192 a Comisiei ([2]) a activat o supraveghere mai strictă a Greciei pentru o perioadă de șase luni, începând cu 21 august 2018. Supravegherea mai strictă a fost ulterior prelungită de șase ori ([3]), de fiecare dată pentru o perioadă suplimentară de șase luni, ultima dată începând de la 21 august 2021.

(2) Începând cu 2010, Grecia a beneficiat de o asistență financiară considerabilă și, prin urmare, datoriile restante ale Greciei față de statele membre din zona euro, de Fondul european de stabilitate financiară și de Mecanismul european de stabilitate se ridică, în total, la 240 875 de milioane EUR. Grecia a primit sprijin financiar din partea partenerilor săi europeni în condiții preferențiale și, pentru a așeza datoria pe o bază mai sustenabilă, au fost adoptate măsuri specifice în 2012 și, din nou, de către Mecanismul european de stabilitate, în 2017. La 22 iunie 2018, în cadrul Eurogrupului s-a ajuns la un acord politic cu privire la punerea în aplicare a unor măsuri suplimentare menite să asigure sustenabilitatea datoriei. Unele dintre aceste măsuri – inclusiv transferul de sume echivalente veniturilor realizate de băncile centrale naționale din zona euro de pe urma obligațiunilor de stat ale Greciei, deținute în temeiul Acordului privind profitul din activele financiare nete și al Programului privind piețele titlurilor de valoare – pot fi convenite de două ori pe an în cadrul Eurogrupului, pe baza unui raport favorabil în cadrul supravegherii mai stricte referitor la respectarea de către Grecia a angajamentelor sale de politică ulterioare aplicării programului. Activarea primelor șase tranșe de măsuri care vizează datoria și care sunt condiționate de politici a fost pusă în aplicare în urma unui acord al Eurogrupului din aprilie 2019, decembrie 2019, iunie 2020, noiembrie 2020, iunie 2021 și, respectiv, decembrie 2021.

(3) Grecia și-a asumat, în cadrul Eurogrupului, angajamentul de a continua și de a finaliza toate reformele-cheie adoptate în contextul programului de sprijin pentru stabilitate din cadrul Mecanismului european de stabilitate (denumit în continuare „programul"), precum și de a garanta atingerea obiectivelor reformelor importante adoptate în cadrul acestui program și al programelor precedente. De asemenea, Grecia s-a angajat să pună în aplicare acțiuni specifice în domenii precum politicile bugetare și bugetar-structurale, asistența socială, stabilitatea financiară, piața muncii și piețele produselor, privatizarea și administrația publică. Aceste acțiuni specifice, care sunt prezentate într-o anexă la declarația Eurogrupului din 22 iunie 2018, vor contribui la combaterea dezechilibrelor macroeconomice excesive ale Greciei și a surselor reale sau potențiale de dificultăți economice. Aceste angajamente, de care depinde activarea măsurilor suplimentare de reducere a datoriilor, au fost stabilite până la jumătatea anului 2022 și, prin urmare, Grecia a intrat în ultimul an al acestui acord. Autoritățile și-au exprimat intenția de a-și concentra eforturile asupra îndeplinirii angajamentelor restante până la jumătatea anului 2022. Deciziile privind activarea măsurilor rămase de reducere a datoriilor, precum și încetarea supravegherii mai stricte vor trebui să țină seama de progresele înregistrate în direcția îndeplinirii angajamentelor, precum și de contextul mai extins al politicii economice.

([1]) JO L 140, 27.5.2013, p. 1.

([2]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1192 a Comisiei din 11 iulie 2018 cu privire la activarea unei supravegheri mai stricte pentru Grecia (JO L 211, 22.8.2018, p. 1).

([3]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/338 a Comisiei (JO L 60, 28.2.2019, p. 17), Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1287 a Comisiei (JO L 202, 31.7.2019, p. 110), Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/280 a Comisiei (JO L 59, 28.2.2020, p. 9), Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/5086 a Comisiei (JO L 248, 31.7.2020, p. 20), Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/271 a Comisiei (JO L 61, 22.2.2021, p. 3) și Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1279 a Comisiei (JO L 280, 3.8.2021, p. 2).

(4) La 2 iunie 2021, Comisia a publicat bilanțul aprofundat pentru 2021 privind Grecia ([4]). Comisia a concluzionat că Grecia se confruntă în continuare cu dezechilibre macroeconomice excesive. Aceste dezechilibre au fost legate de nivelul ridicat al datoriei publice, de ponderea crescută a creditelor neperformante și de reechilibrarea externă incompletă, în contextul unei rate a șomajului încă ridicate, deși în scădere, și al unei creșteri potențiale scăzute. Analiza efectuată în Raportul privind mecanismul de alertă 2022 ([5]) a identificat Grecia ca fiind unul dintre statele membre cu privire la care persistența riscurilor macroeconomice și progresele înregistrate în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor excesive vor fi examinate în continuare în bilanțul aprofundat din primăvara anului 2022. Această evaluare a fost susținută de o serie de considerații, printre care: În primul rând, ponderea datoriei publice în PIB a crescut cu 26 de puncte procentuale în 2020, ajungând la 206,3 % din PIB, reflectând profunzimea recesiunii și impactul măsurilor de limitare a costurilor economice și sociale ale crizei provocate de pandemia de COVID-19. Chiar dacă datoria publică este ridicată, o mare parte din aceasta a fost contractată de la creditori oficiali la rate preferențiale, ceea ce, împreună cu rezerva mare de lichidități, protejează Grecia de fluctuațiile pe termen scurt. Se preconizează că ponderea datoriei publice va începe să scadă în 2021. În al doilea rând, profitabilitatea sectorului bancar a devenit negativă în 2020, iar rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază este una dintre cele mai scăzute din UE, parțial din cauza procesului de curățare continuă a bilanțurilor băncilor. Deși rămâne ridicată, situându-se la 15 % în septembrie 2021 ([6]), rata creditelor neperformante a scăzut semnificativ în 2020 și a continuat să scadă în 2021. În al treilea rând, sustenabilitatea externă s-a înrăutățit în 2020, deoarece poziția investițională internațională netă negativă (ca pondere din PIB) a continuat să scadă din cauza contracției PIB-ului și a deteriorării semnificative a deficitului de cont curent la -6,6 % din PIB. Cu toate acestea, odată cu revenirea turismului, se preconizează că deficitul de cont curent va scădea în 2021 și 2022. În cele din urmă, rata șomajului a continuat să scadă chiar și în timpul pandemiei, în principal din cauza măsurilor de sprijin guvernamental. Conform celor mai recente date pentru al treilea trimestru al anului 2021, rata șomajului în Grecia este de 13,0 %, cu trei puncte procentuale sub cea înregistrată în același trimestru al anului 2020. Guvernul a continuat să ia măsuri relevante pentru a remedia dezechilibrul excesiv, în pofida pandemiei actuale. Privind în perspectivă, Planul de redresare și reziliență al Greciei oferă o oportunitate de a răspunde nevoilor de investiții și reforme.

(5) La 24 noiembrie 2021, Comisia a publicat cea de-a douăsprezecea evaluare în cadrul supravegherii mai stricte pentru Grecia ([7]). Ea a concluzionat că Grecia a înregistrat progrese suplimentare în direcția îndeplinirii angajamentelor specifice care îi revin, în pofida întârzierilor întâmpinate în unele domenii, parțial legate de circumstanțele dificile cauzate de pandemie sau de incendiile catastrofale din august 2021. Autoritățile au îndeplinit angajamente specifice în sectorul energetic și în gestionarea finanțelor publice, adoptând în același timp măsuri importante și binevenite în direcția finalizării majorității angajamentelor specifice până în aprilie 2022.

(6) La 23 decembrie 2021, UE a instituit un instrument de redresare, care pune la dispoziție 750 de miliarde EUR pentru a combate consecințele economice defavorabile ale crizei provocate de pandemia de COVID-19 și pentru a stimula redresarea economică. Instrumentul urmează să fie pus în aplicare în special prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență în valoare de 672,5 miliarde EUR (denumit în continuare „mecanismul"). Semestrul european pentru coordonarea politicilor pentru perioada 2020-2021 a fost adaptat temporar pentru a permite lansarea mecanismului. Prin intermediul mecanismului, Grecia are dreptul să primească până la 17,8 miliarde EUR sub formă de sprijin nerambursabil și până la 12,7 miliarde EUR sub formă de împrumuturi în perioada 2021-2026.

(7) Planul de redresare și reziliență al Greciei (denumit în continuare „planul") a fost aprobat de Consiliu la 13 iulie 2021 ([8]). Consiliul a considerat în special că planul contribuie la soluționarea eficace a unui subset semnificativ de provocări economice și sociale identificate în recomandările specifice fiecărei țări, inclusiv în ceea ce privește aspectele bugetare aferente, precum și în recomandările formulate în temeiul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. Reformele incluse în Planul de redresare și reziliență al Greciei se bazează pe efortul foarte amplu de reformă întreprins în cadrul programelor de ajustare macroeconomică și sunt complementare reformelor monitorizate în cadrul unei supravegheri mai stricte. La 29 decembrie 2021, Grecia și-a prezentat prima cerere de plată în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

(8) La 24 noiembrie 2021, Comisia a examinat proiectul de plan bugetar al Greciei pentru 2022, ținând seama de aplicarea în continuare a clauzei derogatorii generale și concentrându-se asupra coerenței cu recomandările Consiliului din 18 iunie 2021. Conform evaluării Comisiei ([9]), se preconizează că orientarea bugetară a Greciei în 2022 va fi favorabilă. Conform recomandării Consiliului, Grecia intenționează să ofere sprijin continuu pentru

([4]) Comunicare a Comisiei privind coordonarea politicilor economice în 2021: depășirea crizei provocate de pandemia de COVID-19, sprijinirea redresării și modernizarea economiei noastre, COM(2021)500. Bilanțul aprofundat privind Grecia, SWD(2021) 403.
([5]) Raport privind mecanismul de alertă 2022, COM/2021/741.
([6]) Sursă: Banca Greciei, măsurători la nivel individual.
([7]) Comisia Europeană: Raport privind supravegherea mai strictă – Grecia, noiembrie 2021, COM(2021) 916.
([8]) Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 13 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Greciei.
([9]) Avizul Comisiei privind proiectul de plan bugetar al Greciei, C(2021)9503.

redresare prin utilizarea Mecanismului de redresare și reziliență pentru a finanța investiții suplimentare. Conform recomandării Consiliului, Grecia intenționează, de asemenea, să mențină investițiile finanțate la nivel național. Comisia a remarcat că, având în vedere nivelul datoriei publice a Greciei și provocările ridicate în materie de sustenabilitate pe termen mediu înainte de izbucnirea pandemiei de COVID-19, atunci când se iau măsuri bugetare de sprijin, este important să se mențină o politică bugetară prudentă pentru a asigura sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. Comisia a reamintit, de asemenea, importanța compoziției finanțelor publice și a calității măsurilor bugetare.

(9) De la începutul pandemiei, Grecia și-a menținut prezența pe piețele de obligațiuni și și-a depășit planul de finanțare în 2021, mobilizând 14 miliarde EUR pe piața monetară (*open market*). Ratingul de credit suveran al Greciei a continuat să se îmbunătățească în 2021, în pofida pandemiei, apropiindu-se și mai mult de categoria „investment grade". Actualele condiții favorabile de finanțare sunt susținute de măsuri de asigurare a lichidității convenite la nivel european, inclusiv de programul Băncii Centrale Europene de achiziționare în regim de urgență în caz de pandemie. Pe baza analizei sustenabilității datoriei prezentate în cel de al 12-lea raport privind supravegherea mai strictă, se preconizează că nevoile brute de finanțare ale guvernului vor rămâne ridicate pe termen scurt, în principal din cauza deficitului primar ridicat preconizat pentru 2021 și 2022 și a înregistrării fluxurilor de finanțare în cadrul mecanismului de împrumut prezentat în Planul de redresare și reziliență, deși este de așteptat ca această din urmă nevoie suplimentară de finanțare să fie acoperită prin plata împrumutului acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență. Se preconizează că nevoile de finanțare vor fi moderate în anii următori și că vor rămâne sub 15 % din PIB până în 2030. Grecia continuă să mențină o rezervă de lichidități ridicată, care o protejează împotriva fluctuațiilor pe termen scurt.

(10) Sectorul bancar din Grecia a devenit mai stabil și mai rezistent la șocuri după încheierea programului din cadrul Mecanismului european de stabilitate, însă persistă riscuri moștenite din trecut și importante vulnerabilități structurale, agravate de impactul negativ al pandemiei provocate de coronavirus. Depozitele au continuat să crească constant, iar băncile mențin un nivel adecvat de lichidități, profitând de condițiile politicii monetare acomodative. Rata creditelor neperformante din sectorul bancar a scăzut puternic la 15 % în septembrie 2021, față de 40,6 %, cât fusese în decembrie 2019 ([10]), în principal datorită unei serii de securitizări sprijinite de schema Hercule de protecție a activelor. Este de așteptat ca alte tranzacții planificate în cadrul schemei să sprijine în continuare băncile elene în efortul lor de a ajunge la rate ale creditelor neperformante cu o singură cifră în 2022, rate care ar rămâne totuși peste media UE. Riscul ca expirarea moratoriului privind datoria să aibă un impact negativ semnificativ asupra calității activelor nu s-a materializat până în prezent. Cu toate acestea, riscurile de evoluție negativă persistă și s-ar putea materializa în 2022, în urma încetării programelor de sprijin de stat rămase. Capacitatea gospodăriilor și a societăților nefinanciare de rambursare a datoriilor rămâne scăzută, în timp ce piața de capital subdezvoltată limitează accesul întreprinderilor la alte oportunități de finanțare decât cele prin îndatorare. Securitizările creditelor neperformante au drept rezultat creșterea nevoilor de provizionare, care afectează profitabilitatea băncilor și pozițiile lor de capital pe termen scurt, dar le vor permite băncilor să își reducă costul aferent riscului în viitor și să elibereze spațiu în bilanțurile lor pentru noi împrumuturi. Legătura dintre bănci și entitățile suverane a fost consolidată în timpul crizei provocate de pandemie, iar calitatea generală a capitalului băncilor rămâne scăzută, însă în 2021 au avut loc acțiuni reușite de consolidare a capitalului. Autoritățile își mențin angajamentul în favoarea reformelor relevante din sectorul financiar, cum ar fi funcționarea eficace a noului cadru în materie de insolvență, care a intrat în vigoare în iunie 2021 și care este în prezent sprijinit de infrastructura electronică relevantă. Se preconizează, de asemenea, că adoptarea recentă a unei revizuiri ample a Codului de procedură civilă va spori eficiența procedurilor de executare silită, inclusiv eficiența modului în care se desfășoară licitațiile electronice, în timp ce sunt în curs de desfășurare activități de îmbunătățire a funcționalității platformei de licitații electronice, de finalizare a instrumentării cauzelor restante de insolvență a gospodăriilor și de executare a garanțiilor de stat. Impactul acestor reforme va depinde de promptitudinea și eficacitatea punerii lor în aplicare, dar este pozitiv faptul că procesul de executare silită a datoriilor a reînceput, după perturbările cauzate de pandemie ale procedurilor judiciare.

(11) În plus, autoritățile au adoptat o serie de alte reforme-cheie în cadrul supravegherii mai stricte care sunt relevante pentru abordarea cauzelor profunde ale dificultăților economice ale Greciei, în pofida întârzierilor din anumite domenii, înregistrate parțial din cauza provocărilor generate de pandemia actuală și, mai recent, de incendiile forestiere din vara anului 2021. În special, autoritățile au adoptat o reformă salarială pentru autoritatea însărcinată cu veniturile publice, care îi permite să atragă și să păstreze personal calificat, sau reforme de gestionare a finanțelor publice care îmbunătățesc sistemele de contabilitate și de monitorizare a numerarului. Autoritățile au crescut încă și mai mult ponderea achizițiilor centralizate pentru achizițiile de asistență medicală și continuă să colecteze în mod adecvat de la furnizorii de servicii medicale orice cheltuieli suplimentare care depășesc limitele de cheltuieli prevăzute de lege. De asemenea, acestea au finalizat punerea în aplicare a schemei privind venitul de solidaritate socială și au efectuat o revizuire a sistemului de subvenții pentru transportul public local. Se preconizează că aceste măsuri vor spori eficiența cheltuielilor publice și a colectării veniturilor, contribuind astfel la reducerea ponderii ridicate a datoriei în viitor. Se preconizează că piața muncii va beneficia de acțiunile întreprinse pentru a combate munca nedeclarată și de o punere în aplicare ordonată a actualizărilor salariului minim. În plus, guvernul a finalizat

([10]) Sursă: Banca Greciei, măsurători la nivel individual.

reforma sectorului energetic și a adoptat dispoziții legislative privind acordarea de licențe pentru investiții pentru a simplifica procedurile relevante. Autoritățile au introdus, de asemenea, criterii de mediu armonizate cu legislația UE pentru evaluarea activităților economice și o mai mare transparență a cadrului de inspecții pentru supravegherea activităților economice și a piețelor de produse. Se preconizează că toate aceste acțiuni vor ușura în mod semnificativ povara asupra sectorului industrial, vor sprijini investițiile private și exporturile, precum și creșterea productivității în viitor. De asemenea, autoritățile au dus la bun sfârșit o serie de operațiuni emblematice de privatizare și continuă să îmbunătățească în mod continuu guvernanța întreprinderilor de stat. Se preconizează că eficiența sectorului public va fi sprijinită în continuare prin reforme care să sporească independența și responsabilitatea personalului de conducere de nivel superior din administrația publică și prin continuarea exercițiului de evaluare a performanței funcționarilor publici. O serie de angajamente specifice nu au fost încă îndeplinite, iar autoritățile continuă să înregistreze progrese în ceea ce privește finalizarea punerii lor în aplicare ([11]). Reformele întreprinse în cadrul supravegherii mai stricte au fost completate de reforme structurale mai ample, inclusiv în ceea ce privește cadrul privind achizițiile publice, accesul la serviciile publice digitale, educația, gestionarea investițiilor publice sau reformele care îmbunătățesc coordonarea la nivelul administrației centrale.

(12) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că sunt încă prezente condițiile care au justificat stabilirea unei supravegheri mai stricte în temeiul articolului 2 din Regulamentul (UE) nr. 472/2013, dar că ele s-au îmbunătățit în mod considerabil. În special, stabilitatea financiară a Greciei a fost consolidată, în timp ce riscurile de evoluție negativă persistă. În același timp, riscurile efectelor de propagare asupra altor state membre din zona euro s-au diminuat considerabil.

(13) Prin urmare, Grecia trebuie să finalizeze punerea în aplicare a măsurilor prevăzute într-o anexă la declarația Eurogrupului din 22 iunie 2018 care abordează sursele sau potențialele surse de dificultăți și să sprijine o redresare economică solidă și durabilă.

(14) Pentru a combate riscurile reziduale și pentru a monitoriza îndeplinirea angajamentelor luate în acest sens, pare a fi necesar și adecvat să se prelungească supravegherea mai strictă a Greciei instituită în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 472/2013.

(15) Greciei i s-a oferit posibilitatea de a-și exprima opiniile cu privire la evaluarea realizată de Comisie, printr-o scrisoare trimisă la 21 decembrie 2021. În răspunsul său din 10 ianuarie 2022, Grecia a fost de acord, în linii mari, cu evaluarea Comisiei referitoare la provocările economice cu care se confruntă și care constituie baza pentru prelungirea supravegherii mai stricte.

(16) Grecia va continua să beneficieze de sprijin tehnic furnizat în cadrul Instrumentului de sprijin tehnic, care va sprijini în special statele membre în pregătirea și punerea în aplicare a planurilor lor de redresare și reziliență.

(17) Comisia intenționează să colaboreze îndeaproape cu Mecanismul european de stabilitate, în contextul sistemului său de alertă timpurie, pentru punerea în aplicare a supravegherii mai stricte,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Perioada de supraveghere mai strictă a Greciei instituită în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 472/2013 și activată prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1192 se prelungește cu o perioadă suplimentară de șase luni, începând de la 21 februarie 2022.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Republicii Elene.

([11]) A se vedea, de exemplu, Comisia Europeană: Actualizare privind supravegherea mai strictă – Grecia, noiembrie 2021, COM(2021) 916 și Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 13 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Greciei și evaluarea Comisiei care o însoțește, SWD(2021) 155.

Adoptată la Bruxelles, 15 februarie 2022.

Pentru Comisie
Paolo GENTILONI
Membru al Comisiei